

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav světových dějin
116 38 Praha 1, nám. Jana Palacha 2
Tel.: 221619203, 221619207, Fax: 221619385
web: <http://usd.ff.cuni.cz/>

P o s u d e k d i p l o m o v é p r á c e

Irena Kozmanová

**Kurfiršt Fridrich Vilém Braniborský a klevsko-marské stavy
v letech 1640-1654.**

**Stavy jako aktéři mezinárodní politiky
a panovnický „minimální program“ po třicetileté válce**

Práce se podle zadání měla soustředit na charakteristiku raného panovnického absolutismu, analýzu krize stavovské politiky po třicetileté válce, začlenění problematiky do širšího kontextu hospodářských, kulturních a politických vazeb stavů na Nizozemí, tradiční spolupráci s jülišsko-berskými stavy a význam právní ochrany ze strany říšských institucí. Měla analyzovat vnitřní politiku Fridricha Viléma ve vztahu k porýnským územím, jeho snahu omezit samostatné rozhodování stavů v ekonomické a politické oblasti v kontextu jeho vnitřní, zahraniční a říšské politiky. Důraz měl být kladen nejen na práci s odbornou literaturou, odbornými časopisy, ale především na použití dostupných vydaných pramenů.

Předložená diplomová práce zadané úkoly splnila a v mnoha ohledech zadání tvůrčím způsobem rozšířila a obohatila o další důležité momenty. I. Kozmanová se zaměřila na složité vztahy braniborského kurfiřta a pruského vévody Fridricha Viléma a zemských stavů jeho porýnských zemí (Kleve-Mark) ve čtyřicátých a první polovině padesátých let 17. století. Zdařile se zorientovala v nejnovější literatuře a terminologii, například pracovala s pojmem „složený stát“, soustředila se na analýzu politiky panovníka a stavů, popsala jejich strategie a politické koncepce.

Ústřední pozornost zaměřila na problematiku zahraniční politiky stavů, konkrétně orientovanou na Spojené nizozemské provincie, jülišsko-berské stavy, říšský sněm a císaře Sváté říše římské národa německého. Tuto politiku analyzovala především v konfrontaci s politikou braniborského kurfiřta, který se snažil samostatné zahraniční politice „svých“ stavů zabránit. V tomto směru autorka používá termín tzv. „minimálního programu“ panovníka, jako

souboru požadavků, jejichž realizaci považoval za nutnou pro prosazení své suverenity. Klíčovým poznatkem poté je, že na přelomu padesátých a šedesátých let 17. století dominovala konsensuální strategie, založená na vyjednávání a dohodě.

Diplomantka pracovala během diplomového semináře s mimořádnou pílí a zaujetím, což se projevilo na precizním osvojení si základních metod práce historika, perfektní bibliografické přípravě, pečlivém seznámení se s dosavadní odbornou a populárně vědní literaturou k danému tématu. V jejím případě se také potvrdilo, že studenti víceoborového studia mohou obohatit historické metody o metodologické přístupy jiné vědní disciplíny. V tomto případě I. Kozmanová velmi intenzivně využila studia politologie. Dále se prokázalo i na jejím případě, že studenti, kteří absolvují část studia v zahraničí, předkládají velmi kvalitní práce. Autorka výborně zužitkovala studia na Universität Bayreuth a Freie Universität Berlin, kde konzultovala problematiku diplomové práce se zahraničními odborníky, což se také projevilo na kvalitě jejího textu.

Při hledání odpovědí na stanovené otázky a úkoly se autorka opírala též o nevydané archivní materiály. V mezích možností využila fondy Geheimes Staatsarchiv Preussischer Kulturbesitz, Berlin-Dahlem, především Rep. 34 – Herzogtum Kleve, Grafschaft Mark, Grafschaft Ravensberg, Beziehungen zu den Niederlanden; Rep. 92 – Canzlers Weijmann Verhandlungen zu Grafenhagen. Nicméně při analýze vycházela především z vydaných pramenů německé a nizozemské provenience (především: AITZEMA, Lieuwe van, Saken van Staet en Oorlogh in ende omtrent de vereenigde Nederlanden, III., 's Graven-Haghe 1669; Protokolle und Relationen des Brandenburgischen Geheimen Rates aus der Zeit des Kurfürsten Friedrich Wilhelm, III., hrsg. von Otto Meinardus, Leipzig 1893; URKUNDEN und Actenstücke zur Geschichte des Kurfürsten Friedrich Wilhelm von Brandenburg, Band III.-VI., Berlin 1866-1872). Jinými slovy - „mapovala“ klíčové události a posuzovala jejich průběh a výsledek na základě analýzy pramenů. V tomto ohledu diplomová práce výrazně přesahuje obvyklý standard.

Při studiu odborné literatury neopominula starší monografie a studie (např. Ernst BAUMGARTEN, Peter ESCHBACH, Otto HÖTZSCH), ale vycházela především z novějších a nejnovějších prací (např. Franz BOSBACH, Helmut NEUHAUS, Ernst OPGENOORTH, Diedericke Maurina OUDESLUIJS, Jan J. POELHEKKE, Konrad REPGEN, Volker SERESSE). Zpracovala odborné studie německé, nizozemské, rakouské, anglosaské, francouzské a české provenience. Její rozsáhlé jazykové znalosti ji tak umožnily seznámit se závěry řady evropských historiografií, což samozřejmě neobyčejně obohatilo její možnost argumentace.

Jako jednoznačně pozitivní skutečnost lze ocenit její práci s odbornými časopisy, především v časopisech ZHF, FBPG, English Historical Review, Geschichte und Gesellschaft, Jahrbuch der Albertus-Universität Königsberg, Westfälische Forschungen, Der Staat ad. Také využila řadu odborných sborníků a sborníků vydávaných k životním jubileím významných historiků.

Pasáže podepřené studiem nevydaných a vydaných dokumentů a odborné literatury se vyznačují vysokou kvalitou. Autorka vynikajícím způsobem využila prameny, často z nich cituje a vyvozuje příslušné závěry. V tomto směru překročila práce standardní kompilační úroveň diplomových prací. Vedle originality tématu a heuristické základny je jejím nesporným kladem také jednoduchá a přehledná struktura. Text doplnila řadou bibliografických odkazů. Nutno ocenit i biografické odkazy na klíčové osobnosti daného politického dění, nemůže se tím pádem stát, že by neznal základní data o všech osobnostech zmiňovaných v diplomové práci.

Po formální stránce je studie standardně vybavena, plně vyhovuje požadavkům kladeným na tento typ práce. Jazyková stránka je na výborné úrovni, úprava práce vysoce profesionální.

Celkově se dá konstatovat, že Irena Kozmanová odevzdala vynikající erudovanou a nápaditou diplomovou práci s převažující analytickou metodou, s využitím řady metodologických postupů z řady humanitních oborů (především historie a politologie). Do značné míry ji lze považovat za původní pramennou studii.

Práci plně doporučuji k obhajobě a navrhuji na uznání za rigorózní práci pro udělení titulu PhDr.

Navrhované hodnocení: výborně

V Praze, 9. září 2007

Doc. PhDr. František Stellner, Ph.D.